

Hvornår bliver et krav på en ydelse forældet?

- Og i hvilke situationer kan der ske suspension af forældelsesfristen?

I DUKH har vi jævnligt sager, hvor en borger bliver tilkendt en ydelse med tilbagevirkende kraft. Det vil sige, at borgeren skal stilles, som om han på et tidligere tidspunkt havde fået bevilget ydelsen. Der kan så være problemer med, hvor lang tid tilbage borgeren har krav på at få efterbetalt sin ydelse - altså hvornår kravet er blevet forældet, eller der er sket suspension af forældelsesfristen.

De almindelige forældelsesregler

Fordringer (krav) på penge eller andre ydelser forældes efter reglerne i forældelsesloven LBK nr. 1238 af 09.11.2015.

Af lovens § 3, stk. 1 fremgår det, at forældelsesfristen er 3 år.

Forældelsesfristerne regnes fra det tidligste tidspunkt fordringshaveren kan kræve at få fordringen opfyldt (forældelsesloven § 2) – det vil sige fra udbetalingstidspunktet af en ydelse.

Ved løbende ydelser regnes forældelsesfristen efter hver udbetaling – hver udbetaling er en selvstændig fordring med sit eget begyndelsestidspunkt i forhold til forældelsesfristerne.

Det betyder, at du mister retten til at få udbetalt en ydelse 3 år fra udbetalingstidspunktet, medmindre kravet kan omfattes af suspensionsreglerne, og/eller man forsøger at inddrive gælden ved retslige handlinger i form af sagsanlæg ved domstolene eller ved fogedretten.

Suspension af forældelsesfristen

Suspension af forældelsesfristen betyder, at forældelsesfristens begyndelsestidspunkt udskydes, det vil sige at den 3-årige forældelsesperiode ikke starter, men at der fastsættes et nyt begyndelsestidspunkt for forældelsen.

Af forældelsesloven § 3, stk. 2 fremgår det:

”Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.”

Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt udskydes til den dag, hvor borgeren formodes at være blevet bekendt med kravet eller skyldneren (eksempelvis til dagen hvor der anmodes om genbehandling af en sag om ret til ydelse ved kommunen).

Det betyder, at der er situationer, hvor borgerens uvidenhed omkring en mulig ydelse medfører, at forældelsesfristen på 3 år suspenderes. Men det er langt fra tilfældet i alle situationer. Af forarbejderne til loven (afsnit 3.2.1.3) fremgår det, at der skal ske en vurdering af begrebet ”ubekendtskab med en fordring”, og at det er op til retspraksis (domstolene) at fortolke begrebet.

Af forarbejderne til forældelsesloven fremgår det også, at ukendskab til loven (love generelt) - kaldes retsvildfarelse - kun i visse tilfælde bør anerkendes som suspensionsgrund. I forarbejderne er det ikke fundet muligt at formulere en regel, som på tilfredsstillende måde afgrænser disse undtagelsestilfælde

Hvornår suspenderes forældelsesfristen?

I det følgende er eksempler på afgørelser, der har taget stilling til suspension af forældelsesfristen.

Hvis borger uvidende om faktiske forhold

I **principafgørelse 166-12** fandt Ankestyrelsen, at der ikke skulle ske suspension, idet borger ikke har været uvidende om de faktiske forhold omkring sin ret til særlig støtte, da borgeren har kendskab til egen økonomi og boligforhold.

Det konkluderes af Ankestyrelsen, at forældelsesfristen ikke kan suspenderes på grund af uvidenhed om det retlige grundlag for fordringen, herunder ukendskab til lovgivning og retspraksis.

Hvis omgørelse af afgørelse på grund af forkert tolkning af loven

I **principafgørelse 24-16** fandt Ankestyrelsen, at afgørelser på forkert fortolkning af loven (retsvildfarelse) ikke medfører suspension af forældelsesfristen.

Det konkluderes af Ankestyrelsen,

at selvom borgere har ret til efterbetaling af sygedagpenge i hele perioden fra udbetalingen af sygedagpenge er ophørt og frem til tilkendelse af fleksjob, er dele af kravet forældet. Borger har først ved anmodning om genoptagelse den (dato) afbrudt forældelsen. Det betyder, at den del af kravet, der forfalder før tre år forud for den (dato) er forældet.

Hvis kommunen er ubekendt med en fordring

I **principafgørelse 8-14** har Ankestyrelsen behandlet en sag, hvor kommunen var ubekendt med en fordring mod en borger (borger skylder penge til kommunen). Ankestyrelsen fandt, at der var grundlag for at suspendere forældelsesfristen.

Fra afgørelsen:

”Forældelseslovens regler finder anvendelse i sager om tilbagebetaling af for meget udbetalt pension og varmetillæg. Forældelsesfristen indtræder som udgangspunkt efter 3 år, men denne frist suspenderes, hvis fordringshaveren er ubekendt med fordringen, og begynder først at løbe fra den dag, hvor fordringshaveren får eller bør få kendskab til fordringen. Samtidig er der dog af hensyn til skyldneren en absolut forældelsesfrist på 10 år fra det tidspunkt, hvor udbetalingen har fundet sted.

I den konkrete sag skulle borgeren tilbagebetale for meget udbetalte ydelser, som hun havde modtaget efter den 28. marts 2001. Centralt for afgørelsen, at ydelse vurderes modtaget uberettiget og mod bedre vidende.

Borgeren havde uberettiget og mod bedre vidende modtaget pension siden den 1. januar 2001 og varmetillæg siden den 1. august 2005. Da kommunen først den 28. marts 2011 fik kendskab til fordringen, var den 3-årige forældelsesfrist suspenderet frem til dette tidspunkt, således at borgeren som udgangspunkt skulle tilbagebetale alle de beløb, som hun havde fået udbetalt for meget. Men da den absolutte forældelsesfrist på 10 år løber fra tidspunktet for udbetalingen af hvert enkelt beløb, så var kommunens tilbagesøgningskrav forældet, for så vidt angik beløb udbetalt før den 28. marts 2001.”

Hvis mangelfuld rådgivning/vejledning

Der er i praksis kun få, og ofte omtalt som meget konkrete afgørelser, hvor borgere får medhold i suspension af forældelsesfrist efter mangelfuld rådgivning/vejledning fra en myndighed. Det er på denne baggrund tvivlsomt, hvorvidt der kan støttes ret på disse afgørelser.

I **FOB 2016-24** fandt Ombudsmanden, at en dansk statsborger, som rejste ud af landet og bosatte sig i et andet EU-land kort før han nåede folkepensionsalderen, burde have været vejledt om muligheden for at få folkepension – og da Ombudsmanden anså det for sandsynligt, at manden i givet fald ville have indgivet ansøgning om folkepension rettidigt, henstillede Ombudsmanden til Ankestyrelsen at genoptage sagen og vurdere, om manden i kraft af princippet om realudligning kunne tillægges folkepension med tilbagevirkende kraft.

Ankestyrelsen traf herefter afgørelse om genoptagelse af sagen på baggrund af Ombudsmandens udtalelse, og traf herefter i **FOU 2016.2401** ny afgørelse, hvorefter A havde ret til folkepension med virkning fra den 1. i måneden efter A havde fyldt 65 år.

Hvor længe kan en forældelsesfrist være suspenderet?

Forældelsesloven tager stilling hertil i § 3, stk. 3, idet det her fremgår, at forældelsen indtræder senest 10 år efter en fordrings begyndelsestidspunktet (absolut forældelse indtræder).

Det vil sige, at senest 10 år efter en ydelse kunne kræves udbetalt forældes det juridiske krav på ydelsen, og det også selv om borger er ubekendt med fordringen eller skyldneren – at der er grundlag for suspension.

Afrunding

Fordringer forældes som hovedregel efter 3 år. Har fordringshaveren ikke kendskab til fordringen eller skyldneren, kan forældelsesfristen i visse situationer suspenderes indtil kendskab til fordringen eller skyldneren opnås. Fordringer har absolut forældelsesfrist på 10 år fra fordringshaver kunne kræve fordring opfyldt.

Hvis du er interesseret i at læse mere omkring lovgrundlaget og Ankestyrelsens principafgørelser, kan du læse mere på Retsinformation.dk – links åbner i nyt vindue.

I dette Praksisnyt er henvist til:

[Forældelsesloven LBK nr. 1238 af 09.11.2015.](#)

[Forarbejderne til forældelsesloven](#)

Ankestyrelsens principafgørelser:

[Principafgørelse 166-12](#)

[Principafgørelse 24-16](#)

[Principafgørelse 8-14](#)

[Principafgørelse 22-18](#)

[FOU 2016-24](#)